

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	573
Land:	Tyrkiet
Kilde:	Schweizerische Flüchtlingshilfe
Titel:	Tyrkiet: Situationen for kurdere, der aftjener værnepligt
Udgivet:	16. september 2020
Optaget på baggrundsmaterialet:	25. februar 2021

Tyrkiet: Situationen for kurdere, der aftjener værnepligt

[...]

Utilstrækkelig identificering med den "tyrkiske identitet" kan medføre diskriminering ved aftjening af værnepligt. *Kontaktperson A* påpegede over for SFH, at den "tyrkiske identitet" er et afgørende element i den militaristiske kultur i Tyrkiet. Personer, der ikke identificerer sig med denne "tyrkiske identitet", risikerer at blive diskrimineret i det tyrkiske forsvar. F.eks. blev Halil Savda, en kurdisk militærnægter af samvittighedsmæssige grunde, den 25. april 2008 af lægeforeningen på militærhospitalet i Çorlu erklæret for "uegnet" på grund af "asocial adfærd og manglende mandighed og tyrkiskhed". Værnepligten anses for at være en "hellig tjeneste", som en tyrkisk mand skal aftjene for sit land og sit folk for at opnå identitet og status, socialisering og accept som mand.

Emnet kurdere er stadig prekært i forsvaret. Kraftig modstand mod kurdiske militærnægtere. En kritisk holdning til værnepligt anses ifølge *kontaktperson A* ikke blot som en diskussion om forholdet mellem borger og stat, men som en kritisk holdning til selve den tyrkiske kultur. Da militaristiske elementer har særdeles stor indflydelse i Tyrkiet, er der ifølge *kontaktperson A* en kraftig modstand mod militærnægtere af samvittighedsmæssige grunde, navnlig når en militærnægter er kurder. Med andre ord er der ifølge *kontaktperson A* en "dobbelt negativ reaktion" for kurdiske militærnægtere på grund af konflikten mellem den tyrkiske stat og PKK (det kurdiske arbejderparti). Selv om det ikke er helt og holdent tabu, så er emnet kurdere i det tyrkiske forsvar i en institution, hvor billedet af enhed rangerer højest, alligevel meget prekært.

Omskårne og ikke omskårne kurdere har større risiko for at blive udsat for mishandling under værnepligten. Sandsynligheden for, at den pågældende person bliver mishandlet under værnepligten, er efter *kontaktperson B's* vurdering ret stor. Ifølge *kontaktperson A* kan der for en kurder – omskåret eller ej – være forøget risiko for at blive mishandlet og chikaneret under uddannelsen i forsvaret. Det kan også ende med, at den pågældende person begår selvmord eller bliver slået ihjel af sine soldaterkammerater. Ifølge *kontaktperson A* er der flere eksempler på dette. Efter hvad *kontaktperson C* oplyser, er værnepligten et "farligt miljø" for kurdere.

Kurdere risikerer at blive mishandlet af deres soldaterkammerater under aftjeningen af værnepligten. *Murat Celikkan*, chef for den tyrkiske menneskerettigheds-NGO *Hafiza Merkezi*, oplyste i juni 2019 over for *UK Home Office*, at tiden som værnepligtig generelt ikke er behagelig, men at den er endnu værre for kurdere. *Kontaktperson B* påpegede, at der navnlig for kurdere er mange negative eksempler på mishandling under aftjeningen af værnepligten. Ifølge *kontaktperson B* forsøger kurdere og politisk aktive at skjule deres identitet og deres politiske holdning, mens de aftjener værnepligten. Hvis deres holdninger blev kendt, ville de være i fare for at blive slået ned af andre soldater og blive udsat for vold og mishandling. *Kontaktperson B* nævnte et tilfælde, vedkommende havde kendskab til, hvor en kurder var blevet slået ihjel i sin enhed i forsvaret.

Tvivlsomt, om der finder en effektiv og fair rettergang sted i tilfælde af mishandling. Selv om gerningsmændene i sådanne tilfælde af mishandling af eller drab på kurdiske soldater kan dømmes af civile domstole, kan man ifølge *kontaktperson B* ikke gå ud fra, at der finder en effektiv og fair rettergang sted.

Eksempel: Formodet mishandling af den kurdiske soldat Çetin Doğan. I en artikel fra nyhedsagenturet *Mezopotamya Ajansi* fra den 14. september 2020 berettes der om et overfald den 15. august 2020 på den kurdiske soldat Çetin Doğan i Edirne begået af hans soldaterkammerater. Ifølge artiklen blev Doğan

overfaldet af en gruppe soldater, fordi han talte kurdisksk med nogle soldater og gik ind for kurdisksk uddannelse. Doğan blev under overfaldet slået forskellige steder på kroppen og i hovedet med et infanterigevær. Ifølge *Mezopotamya Ajansi* fik offeret brud på næsen og panden ved overfaldet. Doğan blev behandlet i tre dage på det hospital, som han var blevet bragt til efter overfaldet, og hvor han blev opereret for skaderne i ansigtet. Offeret oplyste, at overfaldet var planlagt, og at en overordnet også havde kaldt ham en "terrorist" og sagt, at det var "forræderi, at han var kommet i forsvaret". Doğan frygtede efter overfaldet for sit liv og var kun takket være en anden overordnetes indgriben ikke blevet lynchet. Ifølge *Mezopotamya Ajansi* er der blevet indledt efterforskning mod de formodede gerningsmænd.

Eksempel: Den kurdiske soldat Osman Özçamlı's død under mistænkelige omstændigheder. På nyhedssitet *Duvar English* berettes der den 5. august 2020 om en kurdisksk soldats mistænkelige død. Osman Özçamlı aftjente sin værnepligt i et fængsel i distriktet Aliğa i provinsen İzmir. Over for familien oplyste distriktsguvernør Kars Digor, distriktspolitichefen og chefen for distriktsgendarmen, at Özçamlı døde af en blodprop i hjertet. Derimod oplyste en oberstløjtnant samt eksperter fra *Forensic Medicine Institute* over for afdødes pårørende, at denne var død efter et fald fra anden sal. Før han døde, ringede Özçamlı efter det oplyste til sin far og fortalte om mordtrusler mod ham. Sønnen var ifølge faren på grund af sin kurdiske identitet tidligere blevet behandlet som en "terrorist" og chikaneret.

Eksempel: Den kurdiske soldat Fikret Aydemir tævet bevidstløs af sine soldaterkammerater. Ifølge forskellige kilder fra 2018 blev overkonstabel Fikret Aydemir overfaldet af sine soldaterkammerater i Ağrı og tævet, til han blev bevidstløs. Ifølge HDP-parlamentsmedlemmet *Lezgin Botan* fra Van blev Fikret Aydemir angrebet af en overordnet, fordi han sang på kurdisksk. Fikret Aydemir selv sagde, at han allerede igennem længere tid var blevet mishandlet på sit tjenestested på grund af sin kurdiske identitet. Offeret blev ved overfaldet tævet næsten til død i omkring en halv time. Fikret Aydemir måtte opereres i hjernen på grund af svære kvæstelser i hovedet, og hans indre organer led også overlast. Ifølge hans familie blev han udskrevet fra hospitalet mod sin vilje, og han fik ikke nogen ambulance. Der blev heller ikke udfærdiget nogen rapport eller officielle dokumenter om hændelsen. Ifølge kilden blev der iværksat en undersøgelse af hændelsen.

Eksempler på andre formodede overgreb på kurdisksk soldater. Ifølge oplysninger fra HDP-parlamentsmedlemmet *Lezgin Botan* fra Van, der citeres på nyhedssitet *Ahval News* i maj 2018, har der ud over ovennævnte tilfælde med Fikret Aydemir været andre tilfælde af overgreb på kurdisksk soldater. Således blev en soldat ifølge forlydender overfaldet af en gruppe i Antep, fordi han på sin telefon havde et billede af Selahattin Demirtaş, medformand for HDP. Desuden var der ifølge HDP-parlamentsmedlemmet fra Van en gruppe soldater, der overfaldt forskellige personer, fordi de dansede en kurdisksk halay. Nogle af de formodede gerningsmænd blev fængslet, mens andre blev løsladt, indtil deres sag kom for retten.

2.2 Situationen for minoriteter, der aftjener værnepligt

Mishandling af minoriteter. *Kontaktperson A* påpegede, at det er vanskeligt at sige, om minoriteter systematisk bliver mishandlet under aftjening af værnepligt, men at der er talrige eksempler på mishandling af medlemmer af minoriteter i forsvaret. I Tyrkiet er der ifølge *kontaktperson B* personer, der under aftjeningen af værnepligten er blevet mishandlet på grund af deres etnicitet, seksuelle orientering eller politiske holdninger. *Kontaktperson C* oplyste, at værnepligten er et "farligt miljø" for medlemmer af minoriteter.

Eksempel på en myrdet soldat med armenske rødder. *Kontaktperson B* pegede som eksempel på sagen med Sevag Şahin Balıkçı, en tyrkisk soldat med armenske rødder. Denne blev i 2011 på den årlige mindededag for det armenske folkemord myrdet af en anden soldat. Ifølge en artikel fra 2012 på webstedet for det armenske nyhedsagentur *News.am*, som støtter sig på udsagn fra den myrdedes forlovede, var Sevag i den enhed, hvor

han gjorde tjeneste, konstant blevet udsat for psykisk pres, og en af hans soldaterkammerater havde desuden truet ham med, at han ville blive slået ihjel, ved at sige, at hvis Tyrkiet indledte en krig med Armenien, så ville Sevag være den første, som han ville dræbe. Sevag havde også tydeligt sagt til sin forlovede, at han var bange for de trusler, som han blev udsat for i sin enhed i forsvaret. Forsvaret havde i første omgang anført, at de dræbende skud var blevet affyret ved et uheld og i "kådhed" blandt soldaterne. Ved en senere retssag blev gerningsmanden i 2013 på grundlag af vidneudsagn af en militærdomstol idømt fire års fængsel. Sagen blev efter en anke senere bedømt på ny, og gerningsmanden blev i 2018 idømt 16 års og otte måneders fængsel.